

L'abitacion en Bearn : lo nom istoric : (1)

Que vam aviar ua seria navèra de cinc fichas en ns'interessar a l'abitacion o si voletz la demora tradicionau. Los noms non mancan pas : maison, ostau, casa... mes quau ei lo mei ancian ? Entà'c saber, que vam consultar lo denominbrament generau qui comandè Gaston Febus en 1385 e qui permetó de repertoriar totas las maisons deu Bearn. Que vam har aunor a quauques vilatges pas trop coneishuts e que notaram tot simplament la purmèra linha.

Comencem peu Vic Vielh, « Vic Bilh » dab Sent Joan Potge « Saint-Jean-Poutge » :

Sent-Johan-potge : l'ostau de Berdolo de P. de Nabarre.

Anem en Vath d'Aussau dab Gèra « Gèra » :

Yere : l'ostau de Lane.

Acabem peu parçan d'Ortès dab Baigts « Baigts-de-Béarn » :

Bags, foecs vius : L'ostau de Portes, domenger.

E atau, entà cada vilatge, que trobam ad arron *l'ostau de..., l'ostau de..., etc.*

Que podem donc pensar que l'ostau ei lo nom istoric de l'abitacion bearnesa.

Duas interjeccions : bissè⁽¹⁾ e bahida⁽²⁾ (1)

Los qui non coneishen pas trop la lenga que's pensan qu'aqueras duas interjeccions qui avem dejà estudiad (Fichas n°4 e n°20) que son haut o baish sinonimes.⁽³⁾ Mes non, ne'n son pas ! Que las vam diferenciar mercés a quauques exemples.

Lo Miquèu de Lahita qu'ei un bricolaire deus bons. Que's hè ua terrassa e que la vòu acabar abans l'estiu. Mes que hè mei d'un mes qui plau a contunhar... e lo Miquèu que n'a hartèra ! Totun, desempuish quauques dias, las previsions meteorologicas que son mei optimistas. Un còp sopat, lo Miquèu qu'espia ua tropa de sites. Tots qu'anocian la fin d'aqueth temps emplogit !⁽⁴⁾ *Qu'ei content e que va dar un torn per dehòra. Que passa devant lo purmèr vesin qui'u demanda :*

- *Vam Miquèu, e va har bèth doman ?*
- *Oc bissè !*

Qu'auré podut díser tanben *Oc bissè ! bissè !* entà amuishar que'u trigava⁽⁵⁾ de har deu carrelaire !

Que camina mei en davant e que ved lo Pèir de Lostalet qui barra lo portau. Lo Peir, eth, non bricoleja pas que s'estima mei⁽⁶⁾ *d'espiciar la television en shucar ua bièrra. Lo Miquèu que'u ditz :*

- *Vam, Pèir, e va har bèth doman ?*
- *Oc bahida !*

Dab aqueth **bahida** que comprenem que lo Pèir e se'n trufa beròi⁽⁷⁾ deu temps qui va har l'endedia !

Que vam deishar de parlar deu temps e interessà'ns aus estudis deus mainatges dab dus exemples :

La Maria de Mosquès que ditz a l'òmi qui torna deu tribalh :

- *Tè, la nostre hilha que sòrt de'm telefonar...*
- *E alavetz que va ?*
- *Non va pas, non ! Que vòu deishar los estudis e tribalhar en ua pizzeria !*
- *Pas bissè !*⁽⁸⁾

L'òmi qu'ei estomagat, n'ac vòu pas créder !

Ueram un dusau dialògue :

- *Ditz-me Pascau, e va voler har un an de mei a la fac lo ton hilh ?*
- *Oc bahida...*

Que sembla que lo Pascau non s'interèssa pas guaire aus estudis deu son hilh...

Aqueths exemples qu'amuishan que lo **bissè** ei hèra mei hòrt que lo **bahida**.

⁽¹⁾ « certainement, j'espèrre bien » ⁽²⁾ « sans doute, probablement » ⁽³⁾ « plus ou moins synonymes » ⁽⁴⁾ « temps pluvieux » ⁽⁵⁾ « cela lui tardait » ⁽⁶⁾ « il préfère » ⁽⁷⁾ « il s'en moque totalement » ⁽⁸⁾ « ce n'est pas possible ! ».